

*Srijetti
Piboni*

DIKA

Fra Ante Sekelez

fra Mate Šakić

Uzor franjevaštva. Mogao bih zapravo cijeli svoj opis lika i djela fra Ante Sekeleza staviti u te dvije tako jednostavne riječi – *Uzor franjevaštva*. Pun humora i vedrine s osmijehom na licu, ozbiljan u radu s tragovima u beskraj.

Rujan je. Vrijeme je grožđa i vina. Fra Ante župnik Runovića i Zmijavaca prije diobe Župe. U crkvi Svih svetih u Zmijavcima slavio je nedjeljnu svetu misu, a ne zna kako da Zmijavčane upita da daruju štogod grožđa Župi pa reče u obavijestima pri koncu slavlja: „Dragi moji Zmijavčani, danas sam slavio misu s runovićkim vinom.“ A na to će mu župljani Zmijavaca: „A ne Oče tako, donit ćemo mi našeg i grožđa i vina!“ Tako te nedjelje skupi fra Ante za potrebe Župe grožđa i vina.

Od malih nogu pratio me lik tog jednostavnog i prostodušnog sina svetog Franje Asiškoga, no ne iz mog poznanstva s njim, nego po pričama mojih starijih o njemu jer kad je on predao dušu Bogu, ja sam tada učio svoje prve korake na zemlji.

Fra Ante Sekelez sin je Ante i Anđe Sekelez, rođene Šimundić, rođen je 11. veljače 1919. godine na Lovreću. U Franjevački novicijjat na Visovcu ulazi 28. srpnja 1937., a svečane zavjete polaže 24. rujna 1941. u Makarskoj. Za svećenika je zaređen 15. kolovoza 1943. u Makarskoj.

Kroz svoj život u Franjevačkoj pučkoj provinciji Presvetog Otkupitelja bio je na službi župnog vikara u Splitu (1946. – 1952.) te se stavio na raspolaganje *pro cura animarum* što će reći za brigu o dušama u župama Blizna, Brštanovo, Čvrljevo, Prgomet-Labin, Primorski Dolac, Zlopolje (1946. – 1949.) Brštanovo (1949. – 1951.), Lečevica (1949. – 1952.), župnik u Splitu (1952. – 1962.), samostanski vikar u Splitu i tajnik Provincije (1955. – 1961.), definitor (1961. – 1964.), župnik u Metkoviću (1962. – 1969.), župnik na Ugljanima (1969. – 1975.), župnik u Runovićima (1975. – 1982.), gvardijan u Omišu (1982. – 1985.), župnik na Studencima (1985. – 1994.), župni vikar u Prološcu (1994. – 1996.), župnik u Plini-Stablini i Baćini (1996. – 1997.), župni vikar u Vrlici (1997. – 2002.).

U samostanu Gospe od Zdravlja proveo je skoro dva desetljeća, a smisao za šalu zadržao je i kao gvardijan:

„Ljetna pripeka. Kolovoško sunce nemilosrdno prži. Iza podnevnog obroka fratri sjede na klupama u samostanskom dvorištu. Teško dišu obliveni znojem. Hlade se improviziranim lepezama. Odjednom u prozoru se pojavi fra Ante širokog osmijeha i razvučenih usana od uha do uha.

Braćo, bi li vi hladnog piva?

Ajme, fra Ante! Piva samo kapljicu da nas spasi od žeđi – uglas zavapiše fratri.

I ja bih, ali nema – reče fra Ante i ostade živ.

Čulo se mrmljanje nezadovoljnih Božjih slugu.“¹

Fra Jakov Udovičić u jednoj svojoj propovijedi reći će: „Ne vjerujem ni u slučaj ni slučajnost, nego samo u Boga i njegovu providnost koja sve vodi i svime upravlja“. Fra Ante tako providnošću Božjom postade župnikom moje rodne Župe svetog Ilije Studenci te ostade u sjećanju naroda duboko urezan. U prvom broju lista Studenci godine 1985. zapisat će: „Još za mojih mladih svećeničkih godina, kao sin ovoga kraja, priželjkivao sam da budem župnik u Studencima, iako to svojim redovničkim poglavarima nisam priopćio.“

Pamti ga narod po glasu dobrog propovjednika koji je od nedjelje do nedjelje slagao svoje propovijedi veoma marno kako bi s njom ušao u srce svakog čovjeka. Zalagao se za malog čovjeka, uvijek spreman dati od svojih usta potrebitom. Trudio se i u staračkoj dobi svakome i u bilo kojoj prilici prenijeti Kristovu Radosnu vijest. Vinogradi Vrlike, gdje je provodio svoje zadnje godine zemaljskog života, pamte ga kao starca u

habitu, prignuta zemlji, kako ispovijeda puk među lozama. U polju. Tako uzvišene službe, u čovjeku duha ponizna, zemlji prignuta, iz naroda rođena, Bogu posvećena, za narod predana.

Fra Ante je bio poznat i kao sakupljač molitava, tako da je bezbroj pobožnih riječi s usana starih zapisano preko njegovih ruku ostalo za spomen i kao amanet mladim naraštajima, da žive čestitim životom u zajedništvu s Isusom i Marijom. Često dok čitam molitve naših pređa, divim se tolikoj vjeri i razvijenoj teološkoj svijesti, ljudi s tek kojim razredom osnovne naobrazbe ili uopće nikakvom, skladali su na usnama molitve vrijedne divljenja i promišljanja pa i najveći teološki znalci mogli bi zastati pred vjerom jedne bake kojoj su leđa upamtila teška bremena, ruke motiku, koljena Anđeoski pozdrav na polju, a stopala zavjete po makadamskim putevima Gospi u Vepric, Sinj, Visovac i Proložac.

Jedna od molitvi koju je zapisao fra Ante je:

“Hvaljen Isus, dvor nebeski
U tebi je križ presveti.
Križu ću se pokloniti,
Dragom Bogu pomoliti.
Evo kleko na kolina,
Pred Isusa Gospodina.
Dign' Isuse, desnu ruku,
Daj blagoslov svome puku!
Na me voda, s mene grisi;
Sveti Petre, ti odriši,
U tebe su ključići raja.
Ti otvori milost svoju,
Pušti u raj dušu moju!”²

Uvijek zadovoljan, u svemu skroman i nenametljiv, agilan i brižan pastoralac, svakome kome je trebalo je hitao i s vremenom nije oklijevao, reći će fra Ante jednom zgodom:

¹ Mate Bilić Prčić, KOPRIVE, Šaljive priče o Studencanima, Općina Lovreć, Matica hrvatska ogranak Imotski, Franjo Kluz d.d. Omiš, Studenci, 2010.

² Kazivala Jela Bilić žena Ante fra Anti Sekelezu

„Dok sam se brijao za jednog jutra ispred kuće nastade graja: 'Umro Dugić, umro Dugić!' I tako ja napola obrijan, uzmem sve-to ulje i štolu i brzo istrčim ispred kuće kad mi rekoše: 'Ma, fra Ante, umro je u Splitu.'“

Fra Ante je za sobom ostavio i zbirke nedjeljnih propovijedi kroz ciklus liturgijskih čitanja, te svetkovina i blagdana. Fra Karlo Jurišić u svojoj čestitci fra Anti za izdavanje zbirke napisat će: „Zahvaljujem Bogu, da Ti je dao snage i da u svojim visokim godinama nastavljaš rad mladenačkim žarom na pastoralnom i književnom polju, te si sada u nizu Franjevačke pastoralne biblioteke stigao do broja 16 svojih vlastitih radova. Fra Ante često viđen s osmijehom reći će i trajno zapisati: 'Lijepa šala i Bogu je draga', a u predgovoru knjižice s istoimenim naslovom napisat će: 'I meni uvijek, pa i sada, bijaše draga

lijepa šala'. [...] Ako ikoga s ovom knjižicom razveselim ili raspoložim, bit ću sretan. [...] I ovo neka bude na Slavu Božju, jer i Bog hoće da budemo radosni!“

U Župi svetog Ilije na Studencima pokrenuo je list *Studenci* i time ga svrstao među jedne od najstarijih i danas svojim opusom najbogatijih župnih listova naše Franjevačke provincije, a koji broji svoju 37. godinu postojanja i 60. broj, a sve to zahvaljujući dragom Bogu i fra Anti. Zapisat će na kraju pozdravne riječi: „Šaljući ovaj župski list Studenci po svijetu želim mu i sretan put, dobar početak, još bolji nastavak!“

Fra Ante nije osoba o kojoj je izdano mnoštvo knjiga, stoga sam materijal za pisanje o njemu tražio od naroda s kojim je živio. Tako mi je Frano Bilić-Prčić kazao jednu od mnoštva zgoda sa fra Antom:

„Jednom, vozeć se s njim u Sinju u njegovu Renaultu 4, na zadnjem sjedalu, kao osnovnoškolci, sada naš don Marko Trogrlić i ja, cijelim putem smo slušali fra Antine priče i šale i smijali se do suza. Pa nam je tada ispričao priču kako je neki Francuz između dva svjetska rata bio u Sinju i u prolazu se očešao o jednog Sinjanina te mu rekao: 'Pardon'. Sinjanin nije znao što to znači pa je pitao ljude po gradu. Netko mu reče da mu je Francuz rekao da je konj! I tako trči Sinjanin po gradu do Francuza i kad ga je sustigao, reče mu: 'Pardon ti je ćaća, pardon ti je mater, pardon si ti.'“

Kad je naćuo vijest da će ga Provincija zbog starosti premjestiti, upravo tih dana je zaspao za volanom te sletio kod zaselka Dujmović. Kako ta prića ne bi kako ne treba

došla do Provincijala, on je za sljedeću nedjelju cijelu nećgodu povezoao s Evandeljem te reče: „Fra Ante je zaspao isto kao i Isus na lađi. Svakome se to dogodi pa i Isusu.“, dosjetljivo će fra Ante. Ispričaj mi Ante Babić.

Moj otac Ante zna često kazati kad se u razgovoru spomene fra Ante da je bio „fratar do kraja“, misleći na to kako je do samog kraja predano radio na spasenju duša i u svojoj staraćkoj dobi osjećao je zanos u polju pastorala pa je tako postao župnim vikarom u Župi Gospe od Ružarija u Vrlici. Na sam Uskrs, 31. ožujka 2002. godine za vrijeme rućka, zajedno s Čuvarima Kristova groba u Vrlici, fra Ante je pojeo juhu, isprićao vic te blaženno umro za stolom u 83. godini života. Centar za rehabilitaciju u Vrlici nosi njegovo ime.

Trebamo biti ljudi srca. Možda bi naš fra Ante dodao i vedrog duha. S radošću prihvaćati svaki dan u svojoj jednostavnosti. Vjerujem da i našeg fra Antu Sekeleza, jednostavnog i nenametljivog, srdačnog i Božjim duhom prožetog redovnika, franjevca i svećenika možemo barem zamisliti na onom velebnom mozaiku u samostanskoj crkvi Uznesenja Marijina u Makarskoj, među hrvatskim svecima i blaženicima, jer puna je ova naša hrvatska gruda kako znanih, tako i neznanih svetaca izniklih iz naroda, a franjevci, kako zapisa fra Josip Ante Soldo: „... franjevci su bili duhovni pastiri, i učitelji, zaljubljenici jednostavnosti i ljepote, čuvari jezika, djedovskih običaja i zavičajne grude.“

Upravo te harne franjevece, čuvare povjerenog im stada, nalazim podno nogu Presvetog Otkupitelja, na fresko-slici u samostanskoj crkvi Gospe od Zdravlja, okružene

hrvatskim narodom i plavim Jadranom, a jedan od njih jest lik i djelo fra Ante Sekeleza.

Narodna pjesnikinja Ruža Maras, rođena Vrljičak, zapisala je nekoliko stihova i o Sekelezu fra Anti, a stihovi iz knjige Zapisi Ruže Marasove kazuju sljedeće:

U Studence, naše selo milo,
Fratara se dosta izminilo.
Fala Bogu, sve ji dobro znate,
A sada je Sekelez fra Ante.

Njega selo poštiva i voli,
On se za nas dragom Bogu moli.
On je s nami veseo i sritan,
Fala Bogu, nije mladolitan!

Bože mili, di je dosad bio,
Zašto s nami nije ostario?
Smiluj mi se, ti Ilija mili,
Neka s nami bude dokle živi!

Ko iz puške

- Tko je profesor?
- Čovjek koji čitav život ide u školu.

Slovo u čepu

- Što ste danas učili u školi? – pita otac sina
- Slovo č i ć i onda me je učiteljica pitala da rečem jednu riječ gdje se nalazi slovo č.
- Onda sam ja rekao: boca, a ona mi je dala jedan.
- Pa, gdje ti je tu slovo č? – pita ga otac.
- U čepu, tajo!

Što vas zanima?

- Pješak prelazi cestu mimo staze za pješake.
Policajac ga opominje:
- Zna li vi gdje je prijelaz za pješake?
- Znam..., a što vas zanima? – odgovori pješak.

Zamalo

- Mama pita Ivicu:
- Onda kako je danas bilo u školi?
- Dobro! Zamalo da nisam dobio peticu.
- Kako to zamalo?
- Pa, lijepo, dobio ju je onaj što sjedi odmah do mene.

Prase je ovo učinilo

- Izvalio se neki starac pod murvom i raspregao debelu trbušinu, a jedno će mu momče:
- Ala, debeo si ko prase.
- Sinko, prase je ovo od mene i učinilo – jedući mnogu slaninu.

Ispit na Mjesecu

- Ivica, znaš li da bi ispite bilo dobro polagati na Mjesecu?
- Zašto?
- Pročitao sam da su na Mjesecu svi predmeti šest puta lakši nego na zemlji.

U muzeju

- Gospođo, što radite? Sjeli ste u fotelju Franca Josefa!
- Ne bojte se: Čim se vrati, odmah ustajem!

